

Poprečnina v gotovini plačana.

8. II. 1930

izdat — priloge

ŠTEVILKA 2

LETNIK XXXI

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. FEBRUARJA 1930

VSEBINA: Prof. dr. Totomianc: Stanje in bodočnost kmetijskega zadružništva. — Dr. Vlado Valenčič: Iz naše najnovejše zakonodaje. — A. Vindišar: Življensko zavarovanje. — Dr. J. Mohorič: O kazenski zaščiti vlagateljev in upnikov. — Gospodarski pregled. — Vprašanja in odgovori. — Iz našega zadružništva. — Zadrugam. — Novi zakoni.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 2, I. 1930.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Adlešičih, r. z. z. n. z., se bo vršil na Jožefovo, dne 19. marca 1930 ob 15. uri v župnišču s sledečim dnevnim redom: 1. predavanje. 2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. potrjenje računskega zaključka za l. 1929. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Blokah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 9. marca 1930 ob 3. uri pop. v uradnih prostorih pri Fari št. 22. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za l. 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. branje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Občni zbor nabavne in prodajne zadruge na Bohinjski Beli, r. z. z. o. p., se vrši v nedeljo dne 23. febr. 1930 ob 15. uri v župnišču. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za l. 1929. 4. revizijsko poročilo. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Boštanj, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo dne 23. febr. 1930 ob 8. uri zjutraj v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. odobritev rač. zaključka za leto 1929. 3. volitev načelstva. 4. čitanje nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Braslovcah, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo dne 23. febr. 1930 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. volitev a) načelstva b) nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Breznu ob Dravi, r. z. z. n. z., se vrši na Gregorjevo, dne 12. marca 1930 ob 1. uri popoldne v župnišču Brezno. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. čitanje revizijskega poročila.

3. poročilo načelstva. 4. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti in predlogi.

Redni občni zbor Mlekarske zadruge v Cerkijah pri Krki, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 9. marca 1930 po litanijah v dvorani tuk. Katoliškega doma. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za leto 1929. 3. sklepanje o bodočem delovanju mlekarne. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Češnjici pri Železnikih, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 9. marca 1930 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za leto 1929. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Prekmurske gospodarske posojilnice v Dobrovniku, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. febr. 1930 ob 14. uri v prostoru posojilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 3. volitev nadzorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Strojne zadruge v Dragongji vasi - Mihavcih, r. z. z. o. z., so vrši 9. marca 1930 ob 13. uri v hiši načelnika Fr. Peršuha. Dnevni red: 1. čitanje revizijskega poročila. 2. odobrenje računskega zaključka za l. 1929. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. volitev nadzorstva. 5. reduciranje članov. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Grižah, r. z. z. n. z., se vrši dne 16. marca 1930 ob 8. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 4. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Grosupljem, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 24. februarja 1930 ob 10. uri dop. v Ponovi vasi št. 27. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. sprememba pravil. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Horjulu, r. z. z. n. z., se vrši dne 23. febr. 1930 ob 3. uri pop. v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12:50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Prof. Dr. Totomianc:

Stanje in bodočnost kmetijskega zadružništva.

(Predavanje na kongresu Glavne zadružne zveze srbskih kmetijskih zadrug v Beogradu dne 19. sept. 1929.)

V Evropi se je pojavilo zadružništvo na deželi pozneje kot v mestu. Danes pa je število zadrug na deželi večje kot pa v mestih, in kmetijsko zadružništvo ni nič manj značilno kot mestno zadružništvo. Med raznimi vrstami zadrug pride na prvo mesto kreditno zadružništvo, nato pride nabavno konzumno zadružništvo, ki predstavlja izrazito mestno zadružništvo.

V zadružništvu pride na prvo mesto Danska, ki je bila pred 25 leti ena najsiromašnejših držav v Evropi. Čeprav je bila od narave zapostavljena, vendar je prišla do blagostanja, za kar se imajo zahvaliti njeni kmetovalci zadružništvu. Danska zavzema danes z ozirom na izvoz in uvoz eno prvih mest. Vse to je delo zadružništva, ki je privedlo posebno do izredno velikega razvoja kmetijstva.

Drugače kot v mnogih drugih deželah, na Danskem niso pričeli z ustanavljanjem kreditnih zadrug, ampak z zadrugami za prodajo agrarnih produktov. Ameriška konkurenca je uničila kulturo žita, toda Danci so prišli takoj na mlekarstvo, živinorejo, perutninarstvo itd. Danes pripada 90% danskih kmetovalcev mlekarskim zadrugam, ki proizvajajo najboljše surovo maslo v Evropi,

bavijo se pa tudi še s proizvodnjo sira. Dansko surovo maslo, ki ga izvažajo zadružne zveze, nima na svetovnem trgu nobenega tekmeca in se zato mnogo uporablja na Angleškem in v Nemčiji.

Razen produkcije surovega masla odpade tudi 70% produkcije mesa na zadružno organizacijo. Z ozirom na tehnično stran ne zaostajajo zadružne klavnice v ničemer za zadružnimi mlekarnami. Danska proizvaja suho meso in razne vrste mesa, ki se izvažajo na Angleško ali pa se porabi v državi sami.

Za zbiranje jajc obstojajo posebne zadruge, od katerih jih polovica jajca izvažajo. Po prizadevanju teh zadružnih organizacij je prišel kmetovalec do tega, da pazi na kvaliteto jajc, izboljšuje pasmo perutnine in na ta način sam sodeluje pri izboljšanju perutninarstva v deželi. Danske konzumne zadruge so skoraj vse kmetijskega značaja. Nabavljajo vse kar je potrebno kmetovalcu za obdelovanje zemlje in za gospodinjstvo ter mu omogočajo na ta način, da poceni nakupuje.

Vendar pa materijelno izboljšanje, ki ga vrši zadružništvo, ne zadostuje za narod, ker izboljšuje n. pr. samo živino kot na Danskem itd. Mimogrede rečeno, imajo krave na Danskem lepše in bolj snažne hleve kakor

pa so kmetska stanovanja. Hlevi na Danskem imajo okna, znotraj so lepo pobeljeni, imajo vodovod in dobro ventilacijo. Dostikrat se je dogodilo, ko so tuji zadružniki obiskali danske kmetovalce, pa so jih pogostili ravno v hlevih, ker so hoteli na ta način pokazati, kako so čisti in higijenični.

Že smo povdarili, da cilj danskega zadružništva ne bi bil popoln, če bi se omejeval samo na pospeševanje živinoreje in perutninarstva. Glavni cilj, za katerem stremi, se nahaja v vzgoji človeka. Zato je važno povdariti, da predstavlja zadružništvo pot, po katerem se je vršila duševna vzgoja in materialno pospeševanje kmetovalca. K temu so razen zadrug prispevala še ljudska vseučilišča, ki so jih organizirali kmetovalci sami, tako da so obedve ustanovi postali središča za kulturni napredek vasi.

Nekdaj je danski kmetovalec, ki je prišel v mesto, takoj padel v oči, ker kakor je bil siromašen, slabo oblečen in plašljiv, se je že na daleč razlikoval od meščana. Mestni otroci so se mu smejali in mu peli pesmi, v katerih so se iz njih norčevali. Danes je položaj drugačen. Danes je težko spoznati kmetovalca od meščana. On živi bolje kot pa meščani in njegova hiša ni nič manj udobna kot hiša kakšnega prebivalca v Køpenhagenu. On ima telefon, mnogokrat tudi klavir ali kak drug instrument, pa tudi radio je zelo razširjen. Danskemu kmetu in kmetici ni treba iti radi svoje izobrazbe v Køpenhagen, ki je danska prestolnica, kajti moreta se izobraziti na svojih vaških univerzah, ki jim dajejo več praktičnega znanja, tistega znanja, ki jim je potrebno in, ki ga ne bi dobili na mestnih univerzah. Na vaških t. j. na narodnih univerzah se uči kmet zgodovino, literaturo, pa tudi geografijo. Posebno zanimivo je, da je vpliv te izobrazbe tako velik, da je poštenost kmetovalca veliko večja, kot pa poštenost meščanov.

Prej dokler še ni bilo zadružnih mlekar, se je proizvodnja surovega masla nahajala v rokah privatnih podjetnikov. Kmetje, ki niso imeli nobenega interesa na kvaliteti mleka, so mleko ponarejali. Malo so se brigali za izboljšanje svoje živine, ker so stremeli samo za hitrim in trenutnim zaslužkom.

Ko so se pa ustanovile zadružne mlekarne, klavnice in organizacije za zbiranje jajc kot skupna last vseh kmetovalcev, vidimo, da se izpopolnjuje kvaliteta produktov, morala kmetovalcev pa raste. Zelo redko se dogodi, da bi se med jajci, ki se izvažajo v Anglijo ali Ameriko, našlo kakšno pokvarjeno. Če se pa to dogodi, morejo posebne kontrolne organizacije ponavljanje takih slučajev preprečiti. Vsako jajce, ki gre iz zadružnih organizacij, nosi številko organizacije in številko člana, ki ga je dobavil. Na ta način, morejo krivca takoj prijeti in kaznovati. Če se pa tak slučaj ponovi, je izključen iz zadruge.

Pokazali smo, kako velik vpliv imajo zadružne organizacije na moralno in materialno izboljšanje v vasi. Toda ta vpliv, ki ima materialistični značaj, ni zadosten, da popolnoma razloži moralno izboljšanje pri kmetovalcih. V tej vzgoji je igral veliko vlogo škof Gruntvig, ki je bil istočasno tudi filozof, moralist in vzgojitelj. Njegove nauke je danski seljak, ki je v bistvu pobožen, rad poslušal. Potrebno je tudi opozoriti na vlogo šole.

Tako je z ozirom na vse te okolnosti kal zadružne organizacije našla pripravno in plodovito polje. To je vzrok, da je Danska postala vzor celega sveta. Na koncu smatramo potrebno, da opozorimo še na eno gospodarsko posledico, ki je nastopila po vplivu zadružništva. V vsaki vasi obstoji najmanj ena zadruga, navadno mlekarska, ki omogoča materialno blagostanje kmetovalca, kateremu ni treba, da gre v mesto

in si išče tam dela. Danes pa spada Danska med tiste redke zemlje, kjer mesta ne naraščajo na račun dežele. Ravnotako tudi nima izseljevanja v inozemstvo. Vse to je delo združništva.

Preidimo sedaj na Irsko, kjer je nekdanje združništvo zaustavilo močno izseljevanje v Ameriko in kjer je preprečilo pretirano zauživanje alkohola, ki še danes predstavlja veliko nevarnost za vso zemljo.

Kmetijske kreditne zadruge kakor tudi tudi združne mlekarne so ustanovile več kot 50 narodnih domov, ki vodijo boj proti alkoholu in skrbijo za narodno zdravje. Surovo maslo združnih organizacij osvaja londonski trg. Združništvo povečuje proizvodnjo lanu in rešuje od propada stare vrste domačih obrti, kakor izdelovanje čipk, sukna i. t. d.

Obstoja mala dežela, v kateri je razvito združništvo vseh vrst, to je Finska, v kateri polovica celokupnega prebivalstva pripada združništvu. Dočim pa na Danskem kreditnih zadrug skoro ni, so na Finskem zelo razširjene. Razen tega pa ima Finska tudi nabavne, mlekarske in gozdarske zadruge. Dva razloga sta za to, da se Finska, ki je zemlja z nepovoljnimi klimatskimi in etničnimi pogoji, nahaja v svetovnem združnem pokretu skoro na prvem mestu.

Industrija in trgovina se je nahajala v rokah Švedov, upravo pa so imeli pred vojsko v rokah Rusi. Z ozirom na to, so morali mladi Finci iskati za življenje druga sredstva. Tedaj se je pojavil združni pokret profesorja Gepharda, to je pred 25 leti, ki pa je dovedel do ustvaritve združne trgovine in industrije, v kateri ima mesto samo domači finski element.

K številnim zadrugam, ki so obstojale, so pristopali domači izobraženci, ki bi drugače morali iskati mesta v uradniški karijeri ali kaki kapitalistični trgovini in industriji.

Ta boj je dovedel do hitrega uspeha, t. j. do ustvaritve industrije vžigalic in surovega masla na združni podlagi. V razvoju združništva na Finskem je igrala važno vlogo Fincu prirojena lastnost spoštovanja tuje imetje in nacionalna zavest, kar je dovedlo do medsebojnega zaupanja, brez katerega združna ideja ne bi postala nikoli tako močna.

Na Čehoslovaškem je politična in narodna borba do neke meje preprečevala razvoj združništva. Število političnih strank je zares fantastično, saj jih je po 33. Vendar dobimo na Čehoslovaškem razne združne oblike kot n. pr. združne elektrarne, ki so številnejše in važnejše na deželi kot pa v mestih. V severni Čehoslovaški je mnogo združnih elektraren, ki popolnoma nadomeščajo privatno kapitalistično industrijo. Te zadruge dajejo potrebno električno energijo za razsvetljavo in za gonilno silo v kmetijstvu.

H koncu omenjamo še dve drugi deželi, ki se nahajata daleč od mej Evrope.

V Kanadi predstavlja izvoz žita na združni podlagi tri četrtine celokupne žitne produkcije. Interesantna lastnost združnega pokreta v Kanadi se pojavlja v mnogoštevilnih krožkih farmerjev, ki širijo združno idejo in vzbujajo pri ženah interes za kmetijstvo.

Končno so zelo razširjene kreditne zadruge v obeh Indijah. Zadruge v tej deželi, čije podeželsko prebivalstvo je nenavadno močno, vršijo poleg nalog kreditnih zavodov še razne druge naloge za pospeševanje kmetijstva. Med drugim skrbijo tudi za izboljšanje zemlje z izsuševanjem močvirij, z borbo proti malariji itd.

Pri vsem svojem hitrem razvoju se kmetijsko združništvo še vedno nahaja v prvi fazi. Pri vsem uspehu kreditnih zadrug, s pomočjo katerih se je Nemčija popolnoma osvobodila vaških oderuhov, še vedno nista zadovoljiva ne število posebno pa ne kako-

vost kmetijskih zadrug. Konstatirati moramo, da je zadruga prodaja sadja in zelenjave še vedno slabo razvita. Tudi v deželah, ki so bogate na teh produktih, kot so Francija in Italija, je zelo malo takih zadrug. Še manj pa je zadrug, ki se bavijo s konzerviranjem sadja in zelenjave, čeravno je to zadruga oblika, ki ima zelo velik pomen za vse južne dežele.

Bodočnost ne pripada industrijskim zemljam. Te nimajo dovolj produktov za svoje prebivalstvo in tudi nimajo toliko surovin, kolikor potrebuje njihova industrija. Bodočnost pripada agrarnim zemljam, ki imajo dovolj živil in cenih surovin za svojo industrijo. Vendar se male dežele nahajajo v težjem položaju kot pa velike, ki morejo z manjšimi težkočami razvijati razne vrste kultur in imajo boljše predpogoje za razvoj lokalne industrije.

Ne mislimo, da bo to dovedlo do omejitve trgovine in trgovskih zvez med posameznimi deželami. Primer Danske nam je pokazal, da razvoj zadrugnih organizacij pospešuje uvoz in izvoz, ker so pač povečane potrebe kmetovalca. Potreba je tudi naglasiti, da zadruge izvršujejo svoj vpliv, tako v moralnem, kakor tudi v mirovnem smislu.

Eden izmed ustanoviteljev zadrugništva v Nemčiji, Schulze-Delitsch, je ob neki priliki rekel, da pomeni zadrugništvo mir v državi in na svetu. Če je to točno, o čemer pa mi ne dvomimo, potem bo krepak razvoj zadrugne ideje v vseh državah olajšal ustvaritev velikih sanj, a to je večni mir med ljudmi, o katerem je sanjal nekdanji filozof Kant, kakor tudi ideja ustvaritve zedinjenih evropskih držav, o kateri sanjajo današnji ljudje.

(Po Zemljoradniški zadrugi.)

Dr. Vlado Valenčič:

Iz naše novejšje zakonodaje.

V zadnjih mesecih je stopilo v veljavo več novih zakonov, ki urejajo razna za kmetijstvo važna vprašanja. Vsled ozke zveze, ki jo ima s kmetijstvom zadrugništvo, posegajo novi zakoni tudi v zadrugništvo. Zato je potrebno, da se z njimi bližje upoznemo.

Namen teh novih zakonov je, da dajo smernice in podlago delu države za razvoj in napredek v našem kmetijstvu, da mu zagotovijo v narodnem gospodarstvu položaj, ki po njegovem pomenu pritiče, in da utrdijo kmetu pot do blagostanja. Država si je začrtala v zakonih program, ki ga je izvršiti v korist kmetijstva. Pri svojem delu za ta cilj se pa bo, kot je videti iz novih zakonov, v veliki meri posluževala zadrugništva. Zadrugništvo je v vseh naprednih kmetijskih

državah pomemben gospodarski faktor, ki je mnogo pripomogel k napredku v kmetijstvu. Vzglede raznih v zadrugništvu visoko stoječih držav — Danske, Nizozemske, Švice — nam to dokazujejo. Zato se tudi države, ki hočejo svoje kmetijstvo privedi do napredka, poslužujejo v veliki meri pri tem delu sodelovanja zadrug ali pa celo vse svoje delo za pospeševanje kmetijstva postavijo v okvir zadrugništva. Zopet imamo zato vzglede sedaj v Nemčiji s svojim široko zasnovanim programom za pospeševanje kmetijstva in zadrugništva, o čemur smo v Narodnem Gospodarju že govorili, za kmetijsko zadrugništvo se dalje zelo prizadevata Avstrija in Italija in tudi Zedinjene države dajejo v zadnjem času kmetijskemu zadrugništvu vso zaslombo, ker pričakujejo od zadrugništva, da bo rešilo kmetijstvo iz težke krize, v kateri se sedaj nahaja. S svojim agrarno-političnim programom je torej v

tem oziru stopila naša država v krog ostalih držav.

Kmetijski zakoni iz zadnjih mesecev, ki imajo največ direktne ali pa indirektne zveze z združništvom, so zakon o pospeševanju kmetijstva, zakon o pospeševanju živinoreje in zakon o kontroli kmetijskih pridelkov, namenjenih za izvoz. Druga za kmetijstvo važna zakona pa sta zakon o zatiranju bolezni in škodljivcev kulturnih rastlin in zakon o vinu. O zakonih, ki zadevajo združništvo, hočemo govoriti podrobneje.

Zakon o pospeševanju kmetijstva.

Zakon o pospeševanju kmetijstva je stopil v veljavo 21. septembra 1929, v našem Uradnem listu pa je bil objavljen 29. oktobra 1929.

Osnovna odredba zakona je:

„Država pospešuje kmetijstvo v korist celokupnega prebivalstva in države, kakor tudi v korist poedincev. Tega delovanja se udeležujejo državna in samoupravna oblastva in istotako naprave, svobodne organizacije in poedinci.“

V drugem delu določa zakon organe in naprave, ki izvršujejo posle za pospeševanje kmetijstva v smislu zakona. Zato so določeni v prvi vrsti minister za poljedelstvo kot vrhovni organ, potem kmetijski referenti in njim prideljeni uradniki pri banskih upravah in okrajnih glavarstvih, in uradniki in uslužbenci na vseh državnih posestvih in vseh kmetijskih zavodih in napravah.

Zakon določa tudi, kako mora kmetijsko uradništvo delovati med prebivalstvom s tečaji, poukom, uzornimi kmetijami, propagando itd. Dolžnost uradništva je tudi sodelovanje pri združnih napravah in strokovnih družbah.

Na združne naprave se nanaša čl. 19. zakona, ki se glasi:

„Sreski in oblastni kmetijski referenti

morajo biti v čim tesnejši zvezi z združništvom.

Poučevati morajo prebivalstvo, kako naj ojačuje svoje posamezne nedostatne moči z združevanjem; izpodbujati morajo ustanavljanje zadrug vsake vrste kjer jih še ni, služiti s strokovnim svetom in delom pri ustanavljanju in poslovanju zadrug ter uporabljati pri svojem delovanju združne naprave kjerkoli so.

Prav to velja tudi za gospodarske (kmetijske, kmetske) in druge strokovne kmetijske družbe, ki si prizadevajo, pospeševati kmetijstvo ali njegove poedine grane.

Pri nobeni teh naprav ne sme sodelovati referent kot član ali kakršenkoli funkcionar, ampak samo kot svetovalec.“

V tretjem delu zakona se nahajajo določbe, ki se tičejo pospeševanja gojenja rastlin t. j. določba o selekcioniranem (izbranem) semenju, o pospeševanju pridelovanja industrijskih in trgovinskih rastlin, rastlin za živalsko krmo, o pospeševanju vrtnarstva, vinogradništva, sadjarstva, travništva itd.

Za združništvo najbolj važen je 6. del zakona, ki govori, kako je pospeševati razpečavanje kmetijskih pridelkov. Dotične člene prinašamo tu dobesečno:

„§ 39. Predpisi o standardizaciji in tipiziranju kmetijskih pridelkov za izvoz se določajo z zakonom o kontroli kmetijskih pridelkov, namenjenih za izvoz. Prav tako se urejajo s posebnimi zakoni ukrepi zoper ponarejanje vina in zoper ponarejanje kmetijskih živil.

§ 40. Za čiščenje izvoznega in setvenega žita se morajo napravljati v žitorodnih pokrajinah postopno sreske in občinske postaje za čiščenje žita. Kolikor se to ne bi moglo storiti z združništvom, mora to izvesti sresko načelništvo po sklepu kmetijskega odbora in s sredstvi občinskih kmetijskih skladov ob primerni subvenciji iz

državnih sredstev ali ob poročstvu države pri Privilegirani agrarni banki za vplačilo vseh ali delnih nabavnih stroškov.

§ 41. V žitorodnih krajinah, ki pridelujejo žita nad lastno potrebo, si je prizadevati, da se ustanove zadruga žitnih pridelovalcev, ki napravljajo — če je mogoče — pri postaji za čiščenje svoja skupna žitna skladišča. Za taka skladišča je treba odstopiti zadrugam, kjer to prostor dopušča brezplačna gradilišča na železniških postajah poleg tračnic; potrebno gradivo in stroje pa je dovajati z železnico po režijski tarifi. Razen tega se jim mora dajati iz sredstev sreskih, banovinskih in državnih kmetijskih skladov podpora za prvo ureditev.

Zadružna skladišča imajo pravico, izdajati na vskladiščeno žito skladovne liste, ki jih prevzema Privilegirana agrarna banka po pravilniku, katerega izda ministrstvo za poljedelstvo sporazumno z upravnim odborom Privilegirane agrarne banke.

§ 42. Analogno, kakor je rečeno v prednjem paragrafu za zadruga žitnih pridelovalcev, se podpira ustanavljanje in delovanje zadružnih kleti (pivnic), oljarjev, mlekarjev, kuharjev žganja in špirita, založišč tobaka, opija (afiona), hmelja, bolhače in vseh drugih kmetijskih pridelkov — razen tega pa tudi zadruga ribičev in izdelovalcev ribjih konserv. Za vse take zadruga daje poleg podpore, določene v prednjem paragrafu, ministrstvo za poljedelstvo po možnosti brezplačne strokovnjake, ki podpirajo zadrugo

ter uvajajo njene poslovodje v umno poslovanje.

Kot je razvidno iz teh določb, namerava država podpirati vsa stremjenja, ki gredo za tem, da se prodaja kmetijskih pridelkov organizira potom zadrug.

Zakon predvideva tudi zbiranje posebnih denarnih sredstev za izvajanje in sicer v državnih, banovinskih in občinskih kmetijskih skladih.

Zastopanje koristi kmetijstva je poverjeno posebnim kmetijskim odborom, ki so občinski, sreski in banovinski. Deloma so do danes ti odbori že vpostavljeni in so začeli s svojim delovanjem. V vseh teh odborih bodo sodelovali tudi zastopniki kmetijskega zadružništva kot posvetovalni člani. Vsaka kmetijska zadruga v okolišu občine ima namreč pravico poslati v občinski kmetijski odbor enega zastopnika. V sreski kmetijski odbor pa ima pravico imenovati enega zastopnika vsaka zadružna zveza, v kateri so organizirane kmetijske zadruga in ki ima na ozemlju okraja vsaj pet zadrug. V banovinski kmetijski odbor (zakon, ki je izšel pred razdelitvijo države na banovine, govori še o oblastnih kmetijskih odborih) ima pravico poslati po dva zastopnika vsaka zveza kmetijskih zadrug, ki ima v banovini vsaj 15 članic.

Zadružna zveza se je svoje pravice do imenovanja zastopnikov v sreske kmetijske odbore že poslužila. Nekaj te odborov je že pričelo z delovanjem. (Dalje prihodnjič.)

A. Vindišar:

Živiljsko zavarovanje.

(Misli ob tridesetletnici „Vzajemne zavarovalnice“ v Ljubljani.)

Povojne razmere so naše narodno gospodarstvo močno oslabile; poživile pa so stremljenje, da si skušamo zboljšati in ob-

noviti svoj položaj v družbi. Če smatramo narodno gospodarstvo za smotreno skrb, kako zadovoljiti potrebe cele družbe tudi za bodočnost, potem nam je ta skrb edino, kar nam more nuditi moč in blagostanje.

Različne so oblike te skrbi. Mladino se navaja k varčevanju, delavstvo se s social-

nimi zavarovanji vseh vrst nekako primora, da misli in hrani za bodočnost. Pridobitne kroge pa se opozarja na življenjsko zavarovanje.

Boj za zadovoljitev potreb posameznika je postal oster: med plastmi družbe so se pojavile razlike, bolj kot kdaj prej, zlasti če mislimo na zaslužek. Eni si lahko svoj kruh služijo, drugi se ne morejo iz revščine izkupati. Medsebojno skrb in delo enih za druge je prevzelo po vseh državah zavarovanje, zlasti javno, socialno. Zavarovanje namreč izenačuje splošne mezdne prilike med plastmi družbe. Kakor imajo imoviti v slučajih bolezni, onemoglosti, nezgode in starosti podporo v svojem lastnem premoženju, tako dobi danes vsak nerentnik, to je vsak, ki živi „iz rok v usta“, v nešteti slučajih tudi podporo, toda nabrano iz skupnih prispevkov cele družbe.

Gospodarstvo, ki s stroji spreminja svojo obliko, izrablja delavčeve moči do skrajnosti; kadar ga izčrpa, se zanj ne briga več. Tako raste število tistih, ki se ne morejo več sami preživljati in so v breme družbi. Pomagati in rešiti jih more le družba, s tem da zanje skrbi, zanje hrani in varčuje po načelu: vsi v pomoč vsakemu, vsak v pomoč vsem.

Tako je nastalo javno skrbstvo vseh za vse, za njih zdravje in življenje: socialno zavarovanje.

V teku razvoja spreminja to javno zavarovanje svoj bistveni značaj. Iz čisto socialne in moralne nujnosti postane s stališča narodnega gospodarstva važno gospodarsko vprašanje. Saj v naših dneh velja, da gospodarstvo, ki ne priznava in ne podpira socialnega zavarovanja, ne more biti popolno.

Zavarovanje, tako javno kakor zasebno, postaja vedno bolj potreba družbe. Vsak, ki je po svoji ali po volji delodajalca zavarovan, se začeneja za zavarovanje zanimati, ga razumevati in ceniti. Zato je prav, da ob tri-

desetletnici domače zasebne zavarovalnice obrnemo s par mislimi pozornost na življenjsko zavarovanje.

V bistvu je vsako zavarovanje le varčevanje; življenjsko zavarovanje pa je to še posebej in še več. Predvarnost in zrelost človeka sodimo po njegovem gospodarjenju z imetjem, z denarjem. Gospodarski razvoj naroda, smisel njegove skupnosti za smoterno skrb za bodočnost pa merimo po tem, kako se zanima in udeležuje življenjskega zavarovanja.

Kdaj se pojavi potreba varčevanja?

Brž ko začne človek živeti iz zaslužka svojih rok, je že sam nase navezan; v borbi za obstoj se ne more več naslanjati na druge. Če ima resno voljo, da bo napredoval, da postane kdaj samostojen in neodvisen, ne bo ob izobilju samo užival, ampak si bo del tega prihranil za svojo bodočnost, za starost, onemoglost, bolezen. Vsak, ki previdno misli in tehta v bodočnost, bo preložil dobrine, ki jih lahko pogreša, na čase pomanjkanja. Z lastnino vseh vrst, posebno pa z denarjem bo gospodaril premišljeno v tem smislu, da bo varčeval.

Kdaj postane življenjsko zavarovanje potrebno?

Koj od početka vemo, da se nam vedno ne bo dobro godilo; ne bo denarja, ne bo dela. Z leti se v delu izčrpamo in utrudimo. Obnemogli ne moremo vsi uživati pokojnine; kaj bomo tedaj, če ne bo prihrankov? Prav nič ne vemo, kako si bomo pomagali v slučajih, za katere niti ne slutimo, kdaj in če se pojavijo — bolezen, nezgoda, polomi, smrt. Slučaji utegnejo biti tako težki, da jih niti delo in ne varčevanje samo ne more omiliti, kaj šele preprečiti. Tedaj je tu potreba, da se znebimo težke skrbi, da se zavarujemo. S tem se upamo rešiti skrbi za

obstoj oziroma obnovitev svojega imetja ali za nadomestitev izgubljene delovne moči, življenja. Res, da zavarovanje ne more preprečiti niti ene nenadne spremembe, nezgode, vendar jo lahko omili in zmanjša posledice, pomanjkanje.

Če pravimo, da mora posameznik čutiti potrebo po zavarovanju sploh in je le to znak življenja in napredka, lahko rečemo tudi, da je za družbo in narod znak njegove življenjske sile in kulture, v koliko razume, ceni in goji zavarovanje.

V čem je pomen življenjskega zavarovanja?

Zavarovanca, ki skrbi za svojo starost ali za svojce po svoji smrti, navaja zavarovanje k varčevanju, ker ga nekako sili, da vplačuje v določenem redu svoje zneske. Jamstvo zavarovalnice obstoja namreč le tedaj, če so zneski v redu plačani; ne morejo torej biti v zaostanku ali vplačani, kadar bi to zavarovanec sam hotel. S tem se v zavarovancu zavira brezskrbnost in razmetavanje.

Družini, ki ji je reditelj življenjsko zavarovan, olajšuje skrb za bodočnost; v slučaju njegove smrti ji obnovi z izplačilom izostale dohodke, ter ji vrača zaupanje v življenje in moč do dela. Najsi reditelj hrani leta in leta, ob vsej negotovosti življenja bo ob smrti dobil le to, kar je vplačal. V življenjsko zavarovalnico vložen denar pa utegne biti obrestovan tudi po sto in tisoč odstotno. Zakaj, če zavarovanec umrje že v prvem zavarovanem letu, se zanj izplača cela vsota, čeprav je vplačal komaj par zneskov.

Kako sodeluje življenjsko zavarovanje pri narodnem gospodarstvu?

Tistega, ki se zavaruje, zanima pri zavarovanju to, koliko bo moral vplačati in kakšno jamstvo za to dobiva.

Tisti, ki zavaruje, (zavarovalnica) pazi, da vplačila vsaj krijejo potrebno rezervo, škode in vse upravne stroške.

Narodnega gospodarja pa predvsem zanimajo sredstva, ki jamčijo za varnost zavodovih obveznosti, posebej premijska prihrana ali rezerva. Prihrana krije namreč vsak čas celotno jamstvo. Ta prihrana je tista vez, ki družbi življenjsko zavarovanje z narodnim gospodarstvom.

Kako? Postane nam jasno, če se vprašamo, zakaj služi prihrana?

Vsako življenjsko zavarovanje je jamstvena pogodba za daljšo dobo. Nevarnost in verjetnost, da tekom te jamstvene dobe nastopi zavarovani slučaj — smrt — raste sorazmerno s starostjo zavarovanca; ne raste pa istočasno zavarovalnina, ki ostane skozi celo dobo enaka. Razliko, ki nastaja v jamstvu prvih in sledečih let, izenačujejo zneski, ki se nabirajo v prihrani, rezervi. Zato pripada od celotne zavarovalnine (premijs) največji del tej prihrani, ostali manjši del pa za upravo in provizije, ter za izplačila zapadlih in odkupljenih polic. V splošnem pa služi za jamstvo tistih oblik zavarovanja, kjer zavarovana vsota zapade po določenem času, ali po izrednem slučaju (smrt) v izplačilo, tedaj: pri mešanem, smrtno-doživljenjskem zavarovanju.

V prihrani nabrani denar je resnično jamstvo zavarovalnice in igra pri varnem nalaganju in upravljanju v narodnem gospodarstvu važno vlogo. Večinoma se denar nalaga na hipoteke in solidne obligacije, pa tudi v lastne nepremičnine, stanovanjske hiše, palače itd.

Vprašanje, kako zavarovalnica upravlja svojo prihrano, jo loči od drugih denarnih zavodov, bank; te namreč s svojim denarjem iščejo v špekulacijah čim večjega dobička. Namen življenjske zavarovalnice pa ni špekulativen, dobičarski, nego je socialen, skrb-

stven. Zato gre tu varnost in sigurnost naloženega denarja pred spekulacijo; zato je tudi pri življenjskih zavarovalnicah manj finančnih polomov, kakor pri bankah.

Tudi v tem, da naloži zavarovalnica svoje prihrane v lastne zgradbe, je pomen za narodno gospodarstvo; uprava postane bolj gibčna, pomagano je stanovanjski krizi. Stanovanjsko vprašanje pa je poleg hrane in obleke osnovno življenjsko, tedaj najvažnejše vprašanje!

Če ob tridesetletnici svoje domače življenjske zavarovalnice pomislimo vse to, zlasti da ima sredstva, ki jamčijo za varnost zavodovih obveznosti v višini skoro dinarjev trideset milijonov, od teh dinarjev petnajst milijonov samo v premijski prihrani — varno in tudi v svoji lastni palači naloženo, moremo biti nanjo ponosni. Kljub temu, da je konkurenca tujih in inozemskih zavarovalnic huda in je razumevanje zlasti življenjskega zava-

rovanja še vse premalenkostno, je zavod pod skrbnim vodstvom vzdržal, premagal tudi valutarne povojne borbe, ter je po tridesetih letih obstoja stalno na poti napredka in močnega razvoja. To nas tembolj veseli, ker je tako vplivna ustanova resnično naša, iz naših malenkostnih razmer vzrastla, brez tuje denarne pomoči. Ob jubileju ji želimo, da v svoji zreli dobi prav dosti pripomore do naše skupne gospodarske moči in samostojnosti.

„Vzajemna zavarovalnica“ v Ljubljani temelji na vzajemnosti. Ustanovljena 1 1900. zavaruje predvsem dve panogi, življenjsko in škodno (elementarno) zavarovanje. V življenjsko zavarovanje sprejema vse načine smrtnega, mešanega, dvojnega, doživljenjskega, rentnega in invalidnostnega zavarovanja. V elementarni panogi pa zavaruje poslopja proti škodi požara, nastalega po ognju, blisku, električnem toku, eksploziji, dalje zvonove in stekla proti škodi razbitja in drugo. Svoj delokrog ima po celi državi, v elementarni panogi tudi izven nje. Centralo ima v Ljubljani v prostorih lastne nove palače, podružnice in večja zastopstva pa ima v Celju, Mariboru, Beogradu, Splitu, Sarajevu, Zagrebu.

Dr. J. Mohorič:

O kazenski zaščiti vlagateljev in upnikov.

V 8. številki lanskega letnika Narodnega gospodarja sem navedel takrat veljavne kazenske predpise o zaščiti upnikov in vlagateljev. Ker je s 1. januarjem 1930 stopil v veljavo nov kazenski zakonik, se mi zdi umestno, da navedem določbe tega zakonika o zaščiti vlagateljev in upnikov, ker bodo gotovo zanimale naše zadrugarje.

O bankrotstvu in spletkarjenju ob priliki bankrotstva govore §§. 344 do 356, ki se glase dobesedno:

§ 344. Dolжник, ki navidezno ali dejansko pogorša svoje imovinsko stanje z namero, da ne bi plačal svojih dolgov, pa se otvori o njegovi imovini radi tega konkurz, se kaznuje zbog lažnega bankrotstva z robijo do desetih let.

To pogoršanje imovinskega stanje se izvrši s tem:

1. da je dolжник vse svoje imetje ali njega del prikril, navidezno prodal, brezplačno odstopil, za slepo ceno prodal ali uničil.

2. da je sklenil lažne pogodbe o dolgu, ali priznal neresnične terjatve drugih.

3. da je prikril, uničil ali predrugačil ali tako vodil predpisane knjige ali one, ki so po značaju posla potrebne, da se iz njih ne more zvedeti pregled njegovega pravega imovinskega stanje.

4. da je prenesel svojo trgovino in firmo na drugega brez vednosti svojih nepoplačanih upnikov.

§ 345. Zbog malomarnega (preprostega)

bankrotstva se kaznuje s strogim zaporom in z izgubo častnih pravic konkurzni dolžnik:

1. ki je postal z razkošnim življenjem ali prekomernimi domačimi stroški nesposoben za plačevanje, kakor tudi, če je povzročil svojo nesposobnost za plačevanje s tem, da je odsvajal svojo imovino ali dele imovine za slepo ceno, prav tako pa tudi, če je dajal ali jemal blago lahkomišelnost ali nerazmerno na upanje.

2. ki je zanemaril svojo trgovino in neredno vodil predpisane knjige, ali potrebne po značaju posla.

3. ki je opustil, pravočasno sestaviti letno bilanco svoje trgovine.

4. ki napravi, najsi ve, da je nesposoben za plačevanje, nov dolg, izplača obstoječ dolg, da zastavo ali ne predlaga ob pravem času sodišču, naj se mu otvori konkurz, in škoduje s tem svoje upnike ali nekatere izmed upnikov.

5. ki se je spustil v borzne ali druge spekulacije, ki niso v razmerju z njegovim imovinskim stanjem.

§ 346. Kdor postavi, ko je postal nesposoben za plačevanje, namerno katerega izmed upnikov v ugodnejši položaj, da bi s tem oškodoval ostale svoje upnike, se kaznuje s strogim zaporom najmanj šestih mesecev in z izgubo častnih pravic.

Kaznovati ni upnika, ki je sprejel zavarovanje ali plačilo terjatve, ki mu dejanski pripada.

§ 347. Konkurzni dolžnik, ki obljubil ali dal kakšno korist članu upniškega zbora, da bi glasoval v njegovo korist, ali da bi izostal od glasovanja, se kaznuje s strogim zaporom do dveh let.

Poskus se kaznuje.

§ 348. Konkurzni dolžnik, ki slepi, da bi prišel do prisilne poravnave, konkurzno sodišče glede svojega imovinskega stanja, zlasti z lažnivim poročilom iz knjig ali z

lažnivo bilanco, se kaznuje s strogim zaporom do enega leta. — Z isto kaznijo se kaznuje tudi, kdor ravna tako pri sodišču v korist konkurznega dolžnika.

§ 349. Predpisi § 345., št. 1. in 4. in § 346. glede nesposobnosti za plačevanje veljajo tudi za prezadolženost, kolikor je prezadolženost pogoj za otvoritev konkurza.

§ 350. Sodišče sme kaznovati konkurznega dolžnika trgovca še s prepovedjo samostalno voditi trgovino, v primeru § 346. pa s prepovedjo, biti član upravnega ali nadzornega odbora, direktor, prokurist ali likvidator delniške družbe.

§ 351. Če izjavijo upniki pred sodbo, izrečeno zaradi kaznivih dejanj, ki so navedena v §§ 344. do 350., da je bodisi dolžnik, bodisi kdo drugi v njegovo korist deloma ali popolnoma zadostil njih terjatvam, vzame sodišče to zadostitev v poštrev ob odmeri kazni: ako je izreklo robijo, jo zmanjša v trajanju, če je zadostitev delna, ali jo zamenja s strogim zaporom, če je zadostitev popolna; ako pa je izrečen strogi zapor ali zapor, omili kazen po svobodni ceni, če je zadostitev delna, ali oprosti vsake kazni, če je zadostitev popolna.

§ 352. Vsake kazni oprosti sodišče dolžnika v primeru § 345. št. 5., če ga je upnik nasnavljal na borzne ali druge spekulacije, da bi zavaroval izplačilo svoje terjatve.

§ 353. Vsi predpisi o konkurznem dolžniku se uporabljajo tudi na onega dolžnika, o čigar imovini se ni otvoril konkurz zbog tega, ker ni bilo imovine, iz katere bi se plačali stroški mase.

§ 354. Kdor sporazumno z dolžnikom skrije, odpravi, odsvoji ali poškoduje izvesten sestavni del dolžnikove imovine ali kdor ostvarja izmišljene terjatve iz dolžnikove imovine, da bi pridobil s tem protipravno na škodo upnikov ali nekaterih izmed njih imovinsko korist bodisi zase bodisi za dolžnika,

bodisi za tretjo osebo, se kaznuje z robijo do desetih let.

Kdor stori to brez sporazuma z dolžnikom, se kaznuje z robijo petih let.

§ 355. S strogim zaporom in izgubo častnih pravic se kaznuje:

1. kdor ostvarja lažno terjatev ali terjatev v lažnivem izplačilnem redu, da bi pridobil s tem upliv na konkurz, ki mu dejanski ne pripada.

2. upnik, ki sprejme zase ali za tretjo osebo imovinsko korist ali obljubo take koristi, da bi glasoval v izvestnem zmislu ali da ne bi glasoval, kakor tudi oni, ki da ali obljubi namerno upniku v isti namen imovinsko korist.

3. upnik, ki sprejme zase ali za tretjo osebo imovinsko korist ali obljubo take koristi, da bi glasoval za prisilno poravnavo, na katero ostali upniki niso pristali, kakor tudi oni, ki da ali obljubi namerno v označenem namenu upniku posebno imovinsko korist.

Prav tako se kaznuje konkurzni upravitelj (branilec ali skrbnik) in član upniškega zbora, ki sprejme zase ali za tretjo osebo na škodo upnikov imovinsko korist ali obljubo take koristi, ki mu ne pripada.

§ 356. Če je v primerih §§ 344. do 348. konkurzni dolžnik, v primerih § 355. pa upnik ali dolžnik družba, zadruga ali društvo, se uporabljajo ti predpisi tudi za njih organe ali pooblaščenke (zlasti na člane nadzorstvenega in upravnega odbora in direktorja, prokuriste in likvidatorje delniških družb kakor tudi na odgovorne zadruženike javne in komanditne družbe ali družbe z omejeno zavezo in družbe za posamezna podjetja), ki so izvršili dotična dejanja.

Prav tako se kaznuje, kdor je samostalno vodil dolžnikove ali upnikove posle, če stori dotično dejanje.

Če je pravna oseba član upniškega odbora, se uporabijo omenjeni predpisi na

organe ali pooblaščenke, ki so storili dotično dejanje.

O vsebini izgube častnih pravic določa § 47. k. z., da se sestoji izguba častnih pravic iz izgube pravic:

1. do državne ali kakršnekoli druge javne službe ali do javnih poklicev.

2. do akademskih dostojanstev, odlikovanj in drugih javnih počastil.

3. glasovati v javnih stvareh, voliti ali biti izvoljen, kakor tudi izvrševati vse ostale politične pravice.

V izpopolnitev § 350. naj navedem, da določa § 58. o prepovedi izvrševanja poklica ali obrata sledeče:

1. V primerih, posebej predpisanih v zakonu, sme prepovedati sodišče onemu, ki je obsojen na robijo ali strogi zapor, izvrševanje izvestnega poklica ali obrta, če je nameroma ali po hudi nepazljivosti zlorabil svoj poklic obrt ali če je na isti način kršil dolžnosti, ki mu jih nalaga njegov poklic ali obrt, ako obstoji nevarnost, da ponovi zlorabe ali kršitve.

2. Prepoved izvrševati poklic ali obrt, ne sme biti krajša nego leto dni in ne daljša nego pet let. Ta doba se šteje od dne, ko je glavna kazen prestana, zastarana ali odpuščena.

3. Če gre za povratek, se sme izreči prepoved tudi za vselej.

Razlika med starimi in novimi določbami se vidi na prvi pogled. Priznati se mora, da so nove določbe strožje in naprednejše. Kakor pri celokupnem kazenskem zakoniku, ima tudi v tem oziru sodišče zelo razširjeno oblast.

Bodočnost bo pokazala, kako bodo nove določbe kazenskega zakonika uplivale na javnost, koliko se bo izpremenilo postopanje nasproti krivcem teh deliktov pri sodiščih in kakšen bo uspeh glede javne gospodarske morale.

Gospodarski pregled.

Ljubljana, 12. februarja 1930.

Vsekakor najvažnejše v mesecu januarju je uveljavljenje zakona o vnovčenju 20%-nih bonov. Ta zakon je stopil v veljavo dne 15. januarja in traja rok za njih vnovčenje do 17. marca, na kar opozarjamo ponovno vse lastnike. Ti boni pa se morejo porabiti le za plačilo davčnih zaostankov do konca leta 1928, ne pa tudi za plačilo tekočih davkov. Po uradnih podatkih so znašali davčni zaostanki koncem leta 1928 nad 44 milijonov Din, bonov pa je po previdni cenitvi bilo v času objavljenja zakona v Sloveniji le še za ca. 10 milijonov Din (svoječasno ob žigosanju kronskih bankovcev jih je bilo izdanih za ca. 50 milijonov kron.) Koj po objavljenju zakona se je začela z boni živahna trgovina, čeprav so svoječasno mnoge hrvatske tvrdke najbrže, ker so vedele, kako se bodo dali boni vnovčiti, kupile po razmeroma nizkih cenah mnogo teh bonov. Okoli 20. januarja se je tečaj bonov sukal okoli 70 do 80 %, kasneje pa je radi velike ponudbe in tlačenja cen, notacija zanje padla na 60 % — 70 %.

Sedaj ko so objavljeni končnoveljavni podatki o naši zunanji trgovini v preteklem letu, izkazujemo za leto 1929 aktivno trgovinsko bilanco za 327 milijonov Din, dočim je bila v letu 1928 trgovinska bilanca pasivna za 1 milijardo 381 milijonov Din, v letu 1927 pa za 886 milijonov Din. Zadnjikrat je bila naša trgovinska bilanca aktivna v letu 1926 za znesek 186 milijonov Din. To aktivnost naše trgovinske bilance za preteklo leto je pripisovati naši dobri letini pšenice in koruze, ki smo jih lani izvozili za približno 1 milijardo Din. Posebno značilna je sestava naše zunanje trgovine po kategorijah. Tako se je uvoz lani v glavnem delil sledeče: živila in pijače 11,5 % vsega uvoza, sirovine

17 %, industrijski izdelki pa 71 % uvoza. Izvoz: živina 11 %, živila in pijače 44 %, sirovine 44 %, industrijski izdelki 9 % (leta 1928 je bil odstotek izvoženih sirovin še večji, kakor lani). Ti podatki kažejo, da smo v pretežni večini agrarna država, kajti skoro tri četrtine uvoza tvorijo fabrikati. Opažamo pa v vedno večji meri, da se naša država industrijalizira: uvažamo vedno več strojev za nove tvornice in za razširjenje obstoječih, na drugi strani pa nazaduje predvsem uvoz tekstilnih izdelkov (od l. 1924 pa do danes je padel uvoz bombažnih tkanin skoro za polovico na ca. 700 milj. Din, ravno tako uvoz svilenih in volnenih tkanin; istočasno pa se je podvojil uvoz sirovin za tekstilno industrijo, sirovega bombaža in bombažnega prediva, kakor tudi volne). Podatki o izvozu kažejo, kako majhno vlogo igrajo v njem fabrikati. Mi smo država, ki izvažajo predvsem ogromne količine sirovin in polizdelkov (les), v drugi vrsti pa izvažamo dosti hranil, žita, kar pa je seveda vsako leto odvisno od izpada letine, pa tudi od cen na našem trgu. S skrbjo opažamo, da stalno nazaduje naš izvoz živine, v katerem je v veliki meri udeležena tudi Slovenija, to pa zaradi dejstva, ker se sosedne države vedno bolj zapirajo, da ščitijo in dvignejo svojo lastno kmetijsko proizvodnjo. Ob tej priliki omenjamo, da se ravnokar vrše na Dunaju pogajanja med našo državo in Avstrijo, kjer poslednja zahteva v svrhu zaščite svojega kmetijstva ponovno zvišanje uvoznih carin za kmetijske proizvode. Avstrija namreč hoče svoje kmetijstvo dvigniti na tako visoko stopnjo, da bi njegova proizvodnja zadostovala potrebi njenega prebivalstva, katero je pretežno industrijsko in je v veliki meri osredotočeno na Dunaju. Dne 31. decembra se je uveljavila tudi trgovinska pogodba s Španijo, ki nam je prinesla znižanje nekaterih carin na manj važne predmete (plutovina itd.), na

drugi strani pa si ometamo veliko koristi od pogodbe s Španijo za naš izvoz lesa, v čemer nas potrjuje tudi dejstvo, da se pripravljajo direktne parobrodne zveze med našimi in španskimi pristanišči.

Na blagovnih tržiščih se opaža zmanjšanje prometa. Cene kmetijskih proizvodov kljub zadnji učvrstitvi cen za pšenico in koruzo so še vedno nizke in nikakor ne dajejo rentabilnosti kmetijski proizvodnji. To je pojav, kateri daje misliti gospodarskim politikom tudi v drugih državah, kjer je kmetijstvo še vedno odločujoč faktor. Vse pa kaže, da bo radi velike nadprodukcije ta kriza kmetijstva, ki se kaže predvsem v izredno nizkih cenah za kmetijske proizvode, trajala še nadalje. Manjši promet na blagovnih tržiščih se pozna v mirnejšem poslovanju trgovine in na denarnem trgu. Tako je poštočekovni promet znašal v januarju samo 5.1 milijarde Din napram 5.4 milijarde Din v decembru. V celi državi je bilo v preteklem mesecu proglašanih 62 napram 68 konkurzov v decembru. Opažamo, da nazaduje v prav veliki meri število konkurzov v Srbiji, pa tudi v drugih pokrajinah države, dočim beleži januar v Sloveniji pač iz sezijskih razlogov nekoliko višje številke.

Iz pred nedavnim objavljene bilance Na-

rodne banke za 1. 1929 je razvidno, da je znašal njen čisti dobiček 28.2 milj. Din, delež države na njenem dobičku pa je vrgel 42.3 milj. Din. Narodna banka je tudi svečano otvorila posebno tovarno za bankovce.

Med druge važnejše dogodke spada odajda velezakupa soli v celi državi za dobo od 1. aprila 1930 do 1. marca 1935. Za dravsko banovino, ki letno porabi 10 milj. 712 tisoč kg, je dobila veleakup tvrdka „Jugoslovensko trgovačko d. d.“ iz Zagreba in bo organizacijo trga zakupa v banovini izvedel njen delničar Ivan Jelačin.

Med važnimi institucijami, ki so imele v januarju svoje občne zборе, je Štajerska sadjarska zadruga. Veliki razmah njenega dela je razviden v tem, da je v teku štirih mesecev koncem 1929 prodala 124 vagonov sadja. Zadruga si je uredila svoja skladišča in prodajalno ter uspešno deluje. Ta zadruga je nov dokaz, kako velike uspehe lahko doseže zadružno vnovčevanje kmetijskih proizvodov, ki bo edino omogočilo našemu kmetovalcu izhod iz sedanjega težkega položaja. Nadalje se je v teku januarja po vsej deželi in državi vršilo nešteto kmetijskih tečajev, ki bodo gotovo doprinesli k večji strokovni izobrazbi našega kmetovalca.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 1: Prosimo pojasnila, ali so oproščene rentnega davka obresti vlog, katere ima cerkev vložene v posojilnici.

Odgovor: Zakon o neposrednih davkih kakor je bil izpremenjen z zakonom z dne 11. aprila 1929, določa v čl. 63, točka 11:

„Tega davka se oproščajo dohodki javnopravnega značaja: zbornic, cerkvenih občin in ostalih cerkvenih teles, samostanov, pobožnih ustanov (zadužbin) i. t. d.“

Vsled tega ni treba plačati rentnega davka od onih obresti, ki ste jih v dobro vpisali ali v gotovini izplačali cerkvi na njeno vlogo. Kakor je znano, je treba v izkazu za plačilo rentnega davka navesti vsoto kapitaliziranih in v gotovini izplačanih obresti hranilnih vlog. Od te vsote se v izkazu odšteje vsota onih obresti, ki so rentnega davka oproščene ter se 3% rentni davek plača le od razlike.

Vprašanje 2: Dasi ima naša posojilnica pravico do taksnih oprostitvev, vendar zahteva

sodni uradnik ob legalizaciji podpisov na zadolžnicah za vknjižbo, da se plača taksa. Kaj naj storimo proti takemu postopanju?

Odgovor: V takem slučaju sta Vam na razpolago dve sredstvi, da varujete svoje pravice.

Prvič. Na finančno direkcijo v Ljubljani (oddelek za takse) lahko napravite prošnjo, da se Vam povrne neopravičeno plačana taksa. Rok, v katerem je treba prošnjo za povračilo vložiti, znaša po čl. 22. taksnega zakona 90 dni, računano od dne, ko je bila taksa neutemeljeno pobrana. V prošnji morate navesti datum in poslovno številko dekreta, s katerim je bila posojilnici priznana pravica do taksnih oprostitev in pa katero oblastvo Vam je ta dekret izdalo. Prošnja je kolka prosta.

Drugič. Ako se nočete odločiti za to pot, potem lahko napravite na finančno direkcijo posebno opozorilo, v katerem opišite katerega dne se je neopravičeno zahtevalo plačilo takse za legalizacijo, navedete kakor zgoraj povedano svojo pravico do taksnih oprostitev in slednjič prosite, naj finančna

direkcija pošlje dotičnemu oblastvu potrební pouk v tej zadevi.

Vprašanje 3: Nekega posestnika v našem okolišu je okrajno sodišče zaradi zapravljenosti omejeno preklicalo. Njegov skrbnik želi zanj dobiti pri naši posojilnici posojilo za nakup živine. Sodišče je dovolilo, da se sme to posojilo vzeti pri naši posojilnici. Kdo in kako podpiše pristopno izjavo in zadolžnico?

Odgovor: Po pravilih Vaše posojilnice se mora iz članstva izključiti oseba, ki je prišla pod kuratelo. Taka oseba torej ne more biti Vaš član. Ako pa ne more postati član, potem seveda dotičniku tudi posojila ne smete dovoliti, ker sme posojilnica dajati posojila samo svojim članom. Kot člane morete po pravilih sprejemati samo osebe, ki se morejo vezati s pogodbami. Kdor je pa od sodišča omejeno preklican, ta ne more več samostojno upravljati svojega premoženja in izgubi poslovno sposobnost, oziroma ne more samostojno sklepati pogodb. Vstop v zadrugo je pa tudi sklenitev pogodbe. Zato dotičnika ne morete sprejeti za člana in mu ne smete dati posojila.

Iz našega združništva.

Zveza gospodarskih zadrug v Jugoslaviji v Ljubljani je izdala statistični pregled o delovanju svojih članic v letu 1928. Zveza je imela koncem tega leta 39 članic z 22.887 člani, na 5 konsumnih zadrug odpade od tega 18.114 članov. Konsumne zadruge tvorijo glavno moč Zveze, ne samo z ovirom na članstvo, ampak tudi z ozirom na kapital s katerim delajo. Potom 62 oddajališč so prodale konsumne zadruge za 36.3 milj. Din blaga. Produktivnih zadrug je imela Zveza 12, njihova lastna produkcija je znašala 13.4 milj. Din. Vse zadruge Zveze gospodarskih zadrug so imele kon-

cem leta 1928 17.17 milj. Din hranil. vlog. Deleži so znašali skupno 4.1 milj. Din, razni skladi pa 2 milj. Din.

Nov združni list. Zveza slovenskih zadrug je s tem letom začela izdajati svoj list „Združni Vestnik“. V uvodu je poudarjena potreba po listu, ki „bo z objavljanjem člankov o združnih načelih navajal zadruge na pravo združno delo, s poročili o delovanju odličnih zadrugarjev in vzornih zadrug pa jim bo dajal lepe zgledne in pobude.“ List bo služil predvsem pouku združnih delavcev.

Živnorejska skupina za srez Kranj, katero sestavljajo živnorejske zadruge Naklo, Predoslje, Selca, Stražišče in Žabnica (vse

razen Žabnice so članice Zadrugne zveze) je sklenila, da se nastavi poseben kontrolni asistent za vršitev stalne in redne kontrolne molže pri članih navedenih zadrug. Nastavitev kontrolnega asistenta je za enkrat odvisna od javne pomoči. Upamo, da bo država uvidela pomen, ki ga ima za živinorejo kontrolna molža ter da bo šla prizadevanju naših živinorejcev na roko. Dobro znamenje pa je tudi za naše živinorejce, da je med njimi zmagalo spoznanje o potrebi kontrolne molže, ki je predpogoj za pravilno selekcijo živali.

Osrednja bohinjska sirarska zadruga je dobila od kmetijskega ministrstva 50.000 dinarjev podpore za zidavo centralne zorilne kleti za sir v Bohinjski Bistrici.

Odlikovanje. Občinski odbor v Rečici ob Savinji je izvolil g. M. Zorka, župnika v Spodnji Polskavi za častnega občana radi zaslug, ki si jih je pred 30 leti kot kaplan pridobil za ustanovitev Kmetijskega društva in posojilnice v Rečici.

Kaj premore vztrajnost in neustrašenost? Neka hranilnica in posojilnica je imela koncem leta 1918 718.687-95 K hranil. vlog. Temu nasproti pa je med aktivni imela za 452.248-46 K vojnih posojil (v nominalni vrednosti je bilo posojil celo 508.000 K). Zadruga ni obupala, temveč je vodstvo šlo s pogumom na delo za sanacijo zadruge izključno z lastnimi močmi. Po 11 letih vztrajnega dela pa v bilanci od 31. 12. 1929 ni več vojnega posojila. Celega pol milijona kron je torej bilo v 11 letih odpisano in zadruga je že izkazala za l. 1929 Din 16.855 prebitka, ki gre v celoti v rezervo.

Zadrugam.

Kreditnim zadrugam. Upravičene so bile pritožbe, da so knjige za vloge in knjige za posojila, v katerih je vedno treba listati in jih premetavati, preslabo vezane. Zato

opozarjamo, da bodo odslej knjige za hranilne vloge kakor tudi knjige za posojila vezane v cel gradel in vezava izvršena zelo solidno. Posojilnice pa, ki hočejo imeti knjige večjega obsega, kot jih ima na zalogi Zveza, lahko naročijo pri Zvezi, da se jim knjiga vlog ali posojil veže v usnje.

Novi zakoni.

Zakon o prometu in kontroli življenjskih potrebščin. 10. t. m. je bil podpisan zakon o prometu in kontroli življenjskih potrebščin, ki ga je izdelalo ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja. V svrhu zaščite narodovega zdravja in zasiguranja zdrave prehrane ljudstva se stavijo pod kontrolo vsa živila in pijače, kakor tudi vsa sredstva, ki se iz kakršnegakoli vzroka živlom ali pijačam dodajajo. Pod kontrolo pridejo tudi vse naprave in orodja, ki se uporabljajo pri produkciji, merjenju, shranjevanju in odpremljanju navedenih produktov. Zakon določa tudi organe, ki bodo vršili potrebno kontrolo, da se bo zakon izvajal. Dosedaj nismo imeli takega zakona, dasi bi bil potreben. Že dalj časa je bila zahteva naših mlekarских zadrug, da bi bil izdan zakon o trgovini z mlekom in mlečnimi izdelki, kjer so pri nas nedostatki največji. Upamo, da je z zakonom o kontroli življenjskih potrebščin postavljen temelj tudi za ureditev trgovine z mlekom in mlečnimi izdelki in da se bo to vprašanje uredilo bodisi s posebnim zakonom, bodisi z uredbo na podlagi tega zakona. Namen zakona je, da zaščiti tako producente kot konzumente. Konzumenti bodo zaščiteni pred ponarejenim in pokvarjenim blagom, solidni producenti pa ne bodo več trpeli od kvarnih posledic nesolidne konkurence, ki je jemala ugled tudi dobremu blagu in pritiskala cene navzdol.

Zakon o ustanavljanju in poslovanju javnih skladišč pripravlja ministrstvo za trgovino in industrijo. Glavna zadružna zveza v Beogradu se veliko trudi, da bi se v zakonu primerno vpoštevale zadruga producentov oziroma zadružne zveze. Zveza je predložila ministrstvu v tem smislu dodatke k načrtu zakona, da bi zadruga proizvajateljev oziroma njihove zveze na podlagi zakona lahko ustanovljale javna skladišča, ki naj bi imela značaj in vse predprave javnih skladišč javnih korporacij, kakor tudi predprave drugih maksimalno privilegiranih javnih skladišč. V kolikor bi se šlo za ustanavljanje javnih skladišč za žito in ostale poljske pridelke, bi imele zadruga proizvajateljev in njihove zveze prednostno pravico na koncesijo za javna skladišča.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18% Din 115.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 kg in po 100 kg à Din 92.—, kalijeva sol po 100 kg Din 176.—, kostni superfosfat Din 128.—; apneni dušik v pločevih nastih bobnih Din 260.—; kostna moka Din 115.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v vrečah Din 172.—; cement dalmatinski Din 56.—; klajno apno Din 275.—; lanene tropine Din 3.80; modra galica Din 8.40; žveplo Din 3.20. Pri vagonem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700.— do 2.000.—; čistilnik 10 sit Din 1.500.—; Plugi Din 500.— do Din 940; reporeznica M. R. Din 550.—; trijerji Din 2.000.— do 3.500.—; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200.—; robkači Din 900.—;

sadni mlini Din 1.400.— do Din 1.700.—; brzoparilniki Din 1.400.— do Din 2.800.—; kosilni stroji Din 2.000.—.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Sv. Juriju ob Taboru, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. marca 1930 ob 8. uri dopoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za poslovno leto 1929. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Strohlinju, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 2. marca 1930 ob 4. uri pop. v Strohlinju št. 48. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. prememba pravil. 6. čitanje revizijskega poročila. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Vurbergu, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo dne 16. marca ob 15. uri v uradnem prostoru v Vumbahu hiš. št. 2. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slučajnosti in predlogi.

Občni zbor Ljudske gospodarske zadruge v Zagorju ob Savi, r. z. z. o. z., se vrši dne 23. febr. 1930 ob pol 3. uri pop. v Zadružnem domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1929. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Zagradcu, r. z. z. n. z., se bo vršil 9. marca 1930 ob 3. uri pop. v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. slučajnosti.

Občni zbor Pašne zadruge za občine Selca, Železniki in Sorica v Železnikih, r. z. z. o. z., se bo vršil 19. marca 1930 ob 9. uri dop. v prostorih Hranilnice in posojilnice na Češnjici. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929 in sklepanje o uporabi dobička. 4. prememba pravil. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žičah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. febr. 1930 ob 3. uri popoldne v prostorih Kat. društvenega doma. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Iv. Jakobu ob Savi, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 2. marca 1930 ob 15. uri v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za l. 1929. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruge v Št. Jerneju, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 9. marca 1930 ob 8. uri v Društveni dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Komendi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 2. marca 1930 ob 15. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Koprivnici, r. z. z. n. z., se bo vršil 16. marca 1930 ob 3. uri pop. v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kresnicah, r. z. z. n. z., se bo vršil 9. marca 1930, ob 11. uri dop. v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo o reviziji. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

XXXIV. redni občni zbor Posojilnice in hranilnice pri Sv. Križu pri Litiji, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 9. marca 1930 ob 3. uri popoldne v društvenem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. sprememba pravil. 7. slučajnosti.

Občni zbor Okrajne posojilnice v Krškem, r. z. z. n. z., se bo vršil 19. marca 1930 ob 11. uri dop. v prostorih Okrajne posojilnice v Krškem. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika obč. zbora z dne 20. maja 1929. 2. čitanje revizijskega poročila in poročilo načelstva o njem. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Laporju, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. februarja 1930 ob pol 8. uri zjutraj v uradnih prostorih v Laporju št. 4. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1929. 4. volitev enega člana načelstva in enega člana nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Občekoristne stavbene zadruge Ljudski dom v Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil 25. februarja 1930 ob pol 18. uri v zadruginih prostorih v Ljudskem domu. 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 4. sprememba pravil. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

31. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Laškem, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 3. marca

1930 ob 8. uri dopoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 3. volitev načelstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Logatcu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 16. marca ob 3. uri pop. v župnišči v Logatcu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Loškem potoku, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 19. marca 1930 v društvenih prostorih na Hribu ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za l. 1929. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice v Makolah, r. z. z. n. z., se bo vršil v ponedeljek dne 24. februarja 1930 ob 8. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. nasveti in predlogi.

Občni zbor Kmetijskega društva v Mošah, r. z. z. o. z., se bo vršil 2. marca 1930 po jutranji maši v Društvenem domu v Smledniku. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 3. volitev nadzorstva. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Naklem, r. z. z. o. z., se bo vršil 16. marca 1930 ob 3. uri pop. v stari šoli. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. poslovniki. 7. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Novem mestu, r. z. z. n. z., bo v ponedeljek dne 24. marca 1930 ob pol 2. uri pop. v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Pavlu pri Preboldu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 23. februarja 1930 ob 3. uri pop. v posojilniškem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Zadrugne mlekarne v Ponikvi ob juž. žel., r. z. z. o. z., se bo vršil dne 2. marca 1930 ob 9. uri dop. v osnovni šoli. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev rač. zaključka za poslovno leto 1929. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Prečnu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 23. febr. 1930 po prvi sv. maši v kaplaniji. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Preserju, r. z. z. n. z., se bo vršil 2. marca 1930 ob 3. uri popoldne v župnišču v Preserju. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za leto 1929. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Prihovi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 19. marca 1930 v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za leto 1929. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Radovljici, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo dne 23. februarja 1930 ob pol 8. uri dopoldne v zadržnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 3. volitev nadzorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Selcih, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 9. marca 1930 ob 3. uri pop. v pisarni hranilnice in posojilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo računskega pregledovalca. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. volitev načelstva. 5. volitev računskega pregledovalca. 6. razni predlogi.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sevnici, r. z. z. n. z., se vrši dne 17. marca 1930 v tukajšnjih posojilniških prostorih ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem rednem občnem zboru. 2. poročilo načelstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. poročilo o izvršeni reviziji. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sorici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 2. marca 1930 ob 2. uri popoldne v Sp. Sorici št. 2. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje rač. zaklj. za l. 1929. 4. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. sprememba pravil. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Elektrostrojne zadruge v Sorici nad Železniki, r. z. z. o. z., ki se bo vršil dne 9. marca 1930 ob 2. uri popoldne v Spodnji Sorici št. 2. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1929. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske hranilnice in posojilnice v Starem trgu pri Ložu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 9. marca 1930 ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1929. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske zadruge v Starem trgu pri Ložu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 19. marca 1930 ob pol 3. uri popoldne v prostorih hiš. šte. 67. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1929. 4. volitev 3 članov načelstva in nadzorstva. 5. Poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske Hranilnice in posojilnice v Škofji Loki, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. febr. 1930 ob pol 11. uri v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1929. 4. dopolnilna volitev v načelstvo in nadzorstvo. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Šmarju pri Jelšah, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 9. marca 1930 ob 2. uri popoldne v uradnih prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1929. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. sprememba pravil. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Šmartnem pri Litiji, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 2. marca 1930 ob pol 3. uri popoldne v prostorih hranilnice. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje računskega zaključka za leto 1929. 4. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. slučajnosti.

X. redni občni zbor Mizarske zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 23. februarja 1930 ob 9. uri dop. v zadržni pisarni. Dnevni red: 2. čitanje zapisnika občnega zbora za leto 1929. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev rač. zaključka za leto 1929. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 8. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z. o. z., se bode vršil dne 2. marca 1930 v Ljudskem domu v Št. Vidu po sv. maši. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila o zadnji reviziji. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. potrjenje računskega zaključka za l. 1929. 5. dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Vodichah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 16. marca 1930 ob 3. uri popoldne v mali dvorani Doma. Dnevni red: 1. branje zapisnika. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje račun. zaključka za leto 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Zivinorejske zadruge v Vodichah, se bo vršil dne 9. marca 1930 ob 3. uri pop. v veliki dvorani Doma. Dnevni red: 1. branje zapisnika. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje računskega zaključka za leto 1929. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. predavanje. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Vodichah, r. z. z. n. z., se bo vršil 19. marca 1930 ob 3. uri pop. v mali dvorani Doma. Dnevni red: 1. branje zapisnika. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. branje revizijskega poročila. 4. odobritev rač. zaključka za leto 1929. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Gospodarskega društva na Vrhniki, r. z. z. o. z., se vrši 2. marca 1930 ob 15. uri v Rokodelskem domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. revizijsko poročilo. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.